

ficiorum, de iure patronatus, de iuribus et obligationibus beneficiariorum de dimissione et permutatione beneficiariorum, a drugi de aliis institutis (hospitalia, orphanotrophia etc.). Šesti i posljednji dio je de bonis Ecclesiae temporalibus i imade četiri titula, od kojih tit. XXVII. de bonis eccl. aquirendis, tit. XXVIII. de bonis eccl. administrandis, tit. XXIX. de contractibus, tit. XXX. de piis fundationibus.

Četvrta knjiga nosi naslov *De processibus*. U prvom dijelu govori se de iudiciis. Sectio I. de iudiciis in genere ima 17 titula, a Sectio II. de peculiaribus normis in certis quibusdam iudiciis servandis (in iudiciis criminalibus, in causis matrimonialibus, in causis contra sacram ordinationem). U drugom dijelu govori se *De causis beatificationis Servorum Dei et canonizationis*. Ovo je novi dio zakonika. O tom su postojali i dosada posebni propisi, ali ih nije bilo in corpore iuris canonici. U trećem dijelu govori se de modo procedendi in nonnullis expediendis negotiis vel sanctionibus poenalibus applicandis, i to de modo procedendi; in remotione parochorum inamovibilium (tit. XXVII.), amovibilium (tit. XXVIII.), in translatione parochorum (tit. XXIX.) contra clericos non residentes (tit. XXX.), contra clericos concubinariorum (tit. XXXI.), contra parochum negligentem (tit. XXXII.), in suspensione ex informata conscientia inligenda (tit. XXXIII.).

Peta i posljednja knjiga nosi naslov: *De delictis et poenis*. U prvom dijelu ove knjige govori se de delictis, u drugom de poenis (Sectio I. in genere, Sectio II. in specie), u trećem de poenis in singula delicta: in delicta contra fidem, contra religionem, contra auctoritates, contra vitam, contra veritatem, contra administrationem vel susceptionem sacramentorum, contra obligationes proprias status clericalis vel religiosi, contra officia et beneficia eccl. i contra abusum potestatis vel officii ecclesiastici. U ovoj se knjizi sadržaje kazneno pravo Crkve katoličke.

Pod kraj nižu se najznamenitija Documenta, osam konstitucija, koje ostaju u krjeposti poradi svoje važnosti i osebujnosti.

Codex iuris canonici izdan je u tri različita izdanja, u oktavi, u dva-naestini i u šesnaestini. Prema toj veličini i cijena je razna. Ali danas se ne može birati, kakav format hoćeš, nego kakav možeš dobiti. Isto tako ne može se kupiti ova knjiga za cijenu originalnu od 15 franaka, nego pod cijenu, koju traži trgovac knjižar. Heder n. pr. traži 42 K, s poštarinom K 43.20. U narednim brojevima osvrnut ćemo se поблиže na pojedine dijelove.

Dr. P a z m a n.

Zimmermann Otto S. I.:
Warum Schuld und Schmerz? 8° str. VIII + 114. Freiburg 1918. Herder'sche Verlagshandlung. Cijena broš. 2 M.

Pisac ove izvanredne knjižice sâm veli u Predgovoru, da je u njoj sadržana ona njegova grada, koja mu se nalazi razasuta u više članaka. Što ih je objelodanio u »*Stimmen der Zeit*« i »*Zeitschrift für kathol. Theologie*«, a radi o tome, da se svedu na pravu mjeru pogriješna mišljenja o Božjoj providnosti, koja dozvoljava zlo na ovom svijetu.

Svijet je dobar. To ne valja dođue shvatiti u optimističkom smislu, kao da je ovaj svijet najbolji od svih mogućih svijetova, ali niti u smislu pesimističkom, kao da je ovaj svijet najgori ili makar i zao; nego valja poći zlatnom sredinom. Još prije nego li je ovaj svijet stvoren, lebdio je on pred očima Stvoriteljevim kao veliko dobro, pa je to i potvrdio Stvoritelj sâm, poklem ga je stvorio. »*Et vidit Deus cuncta quae fecerat: et erant valde bona*« Gen. I, 31. Mnogo što dobra, vrijedna i dostojna, ne bi moglo ni postati, kad ne bi bilo zla, pa i isti ovaj svijet bio bi manje dobar, kad bi bilo manje zla.

Ljudi su po naravi svojoj neodlučni, kad se radi o moralu. Mi

možemo i zlo pa i činimo mnogo zla; a kad činimo dobro, onda se na to slobodnom svojom voljom odlučujemo. A ta samoodluka podaje našim djelima nutarnju vrijednost, mi si čeličimo značaj, zaslužujemo poštovanje od drugih, stičemo pred Bogom zaslugu, dušu punimo zadovoljstvom i postajemo Bogu slični.

Vlastitom samoodlukom, vlastitim radom i svojom snagom razvijamo svoje savršenstvo. I to je dobro i dar Božji. Naš je posao u tom pogledu težak. Valja nam se mučiti, valja nam se mnogo česa odreći, valja nam mnogo gorku pretrpjeti. A to sačinjava našu veličinu, odaje naše junaštvo, rodi pobjedom i slavom. I kad ne bi bilo na svijetu ovakovih poteškoća, napasti i kušnja, ne bi bilo ni jakosti, ni junaštva, ni pobjede, ni nagrade, ni slave. I kad se kukavno uklanjamo ovim žrtvama, te ih priuštamo drugima, koji su veći junaci od nas, to vidimo, da su drugi za to veći postali, a mi da smo ostali na istoj nizini kao prije.

Ovo su plodovi reda naravnoga, koji proizviru iz svijeta kakav jest. A kad se duhom vinemo u red nadnaravni, onda vidimo, da iz svijeta kakav jest proizvire slava Božja. I ovaj svijet sa svim svojim nedostacima pjeva slavu svojem Stvoritelju. Dapače pjeva mu tako divne slavospjeve, kakove samo ovaj i ovaj svijet može da pjeva. Zlo na ovom svijetu nije zato, da očajamo, nego je naša zadaća, da umom nastojimo upoznati, da se sve to zlo na ovom svijetu ne samo ne protivi Božjoj dobroti i svetosti, nego da im odgovara; a voljom da priznamo, da je ovaj i ovaj red na svijetu dobroćinstvo Božje, za koje valja da Bogu zahvaljujemo, i na našu korist upotrebimo.

U ovoj knjižici, kako se već iz ovoga prikaza vidi, nalaze se misli duboke, kakove se rijetko kada čuju i koje su skroz oprečne običajnim mislima i nazorima ogromne većine nas smrtnika. Za to sam i nazvao ovu knjižicu izvanrednom, te ju osobito preporučujem na razmišljanje u ovo ratno vrijeme, u koje nam se čini, da zlo prevladuje.

Dr. P a z m a n.

Lehmkuhl Augustinus S. I.: *Quaestiones praeceptuae morales novo iuri canonico adaptatae, quas pro appendice theologiae moralis breviter collegit...* u 16 str. 96. Friburgi Brisg. 1918. apud B. Herder. Cijena K 1.60.

I P. Aug. Lehmkuhl, sada već pokojni, osjetio je potrebu i dužnost, da svojemu djelu »Theologia moralis« u dva debela sveska priredi dopunjak. On je tu potrebu osjetio i prije, nego li je ugledao svijetlo novi kodex. Svaku promjenu pribilježio si je učeni pisac i sakupio u posebnu knjižicu, koja se zove »Appendix. theol. moralis«. Sada je i ove najnovije promjene veoma pomno i potpuno sakupio u ovu svoju zbirku i porredao prema gradi u knjizi svojoj, navedavši u tekstu kanon novoga prava crkvenoga, a in margine stranu i broj svoje knjige. Tko imade Lehmkuhlovu »Theologia moralis«, taj treba i ovu knjižicu. Ova je knjižica posljednje djelo ovog učenjaka. Preporučujem.

Dr. P a z m a n.

Bilz Jakob dr.: *Die Ehe im Lichte der katholischen Glaubenslehre.* 8° str. IV + 52. Freiburg 1918. Herdersche Verlagshandlung. Cijena: broš. M 1.—.

Kako smo spomenuli u br. 1. ove »B. S.« na str. 89., društvo »Das erzbischöfliche Missionsinstitut im Freiburg in Br.« kao crkvena centrala za priređivanje pučkih misija protegnula je svoj rad i na književno polje. Odlučilo je izdavati brošure bogoslovsko-pastoralnog sadržaja i osnovalo biblioteku pod naslovom »Hirt und Herde«. Evo sada je izašla i 2. sveska te biblioteke pod gornjim naslovom od prof. Bilza. On je imao prilike pred Marijinom kongregacijom svećenika nadbiskupije Freiburške držati niz predavanja o ženidbi i obitelji, pa je ta svoja predavanja objelodanio u ovoj knjižici i time pružio dušobrižnom